

PHÁT HUY QUYỀN THAM GIA CHÍNH TRỊ CỦA CÔNG DÂN TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

PHÙNG THỊ THÙY DUNG*

Tóm tắt: Chuyển đổi số mở ra những cơ hội chưa từng có để tăng cường khả năng tham gia chính trị của công dân thông qua môi trường trực tuyến, dữ liệu mở và các nền tảng tương tác số. Nghị quyết số 52-NQ/TW(2019) của Bộ Chính trị về chủ động tham gia Cách mạng công nghiệp 4.0 nhấn mạnh yêu cầu phát triển Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số, bảo đảm người dân được thụ hưởng đầy đủ các tiện ích số trong quản trị quốc gia. Điều này đặt ra nhiệm vụ nghiên cứu sâu sắc hơn về cách đường lối của Đảng định hướng việc phát huy quyền tham gia chính trị trong điều kiện số hóa.

Từ khóa: Quyền tham gia chính trị; công dân; chuyển đổi số; quản trị quốc gia; Đảng Cộng sản Việt Nam.

Abstract: Digital transformation has opened unprecedented opportunities to enhance citizens' capacity for political participation through online environments, open data, and digital interactive platforms. Resolution No. 52-NQ/TW (2019) of the Politburo on proactively engaging in the Fourth Industrial Revolution emphasizes the imperative of developing e-government toward a fully digital government, ensuring that all citizens can benefit from digital public services in national governance. This underscores the need for deeper research into how the Party's guiding principles shape and orient the promotion of citizens' right to political participation in the context of digitalization.

Keywords: Political participation; citizens; digital transformation; national governance; Communist Party of Vietnam.

Ngày nhận bài: 15/01/2026; Ngày sửa bài: 10/02/2026; Ngày duyệt đăng bài: 27/4/2026.

1. Dẫn nhập

Trong tiến trình phát triển của xã hội loài người, quyền tham gia chính trị của công dân luôn được xem là một trong những quyền cơ bản nhất, phản ánh trình độ dân chủ và bản chất của mỗi chế độ chính trị. Cùng với sự phát triển mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, đặc biệt là sự lan tỏa của công nghệ số, các hình thức tham gia chính trị của công dân đang có những biến đổi sâu sắc cả về nội dung lẫn hình thức. Chuyển đổi số không chỉ làm thay đổi cách thức quản lý nhà nước, vận hành bộ máy hành chính mà còn mở rộng không gian để người dân bày tỏ ý kiến, phản biện xã hội và giám sát quyền lực một

cách hiệu quả hơn. Đây là xu hướng tất yếu của nền quản trị hiện đại.

Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và quá trình chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ trên phạm vi toàn cầu, việc phát huy quyền tham gia chính trị của công dân trở thành một yêu cầu tất yếu đối với mọi quốc gia. Ở Việt Nam, Đảng ta luôn nhất quán khẳng định vai trò trung tâm của nhân dân trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, coi dân chủ vừa là mục tiêu, vừa là động lực của phát triển. Văn kiện Đại hội XIII nhấn mạnh: “Phát huy mạnh mẽ dân chủ xã hội chủ nghĩa, quyền làm chủ của nhân dân; bảo đảm tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân”¹. Trong đó,

* ThS., Trường Đại học Công nghệ Giao thông vận tải, Email: dungptt@utt.edu.vn

¹ Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

quyền tham gia chính trị - bao gồm quyền bầu cử, ứng cử, tham gia quản lý nhà nước và xã hội, giám sát và phản biện được xác định là một thành tố cốt lõi của dân chủ xã hội chủ nghĩa.

2. Quyền tham gia chính trị của công dân trong bối cảnh chuyển đổi số

Về mặt lý luận, quyền tham gia chính trị được hiểu là quyền cho phép công dân tham gia vào quá trình hình thành, thực thi và giám sát quyền lực nhà nước thông qua các hình thức như bầu cử, ứng cử, góp ý, phản biện và giám sát xã hội². Trong lý luận chính trị hiện đại, dân chủ không chỉ được thể hiện qua các thiết chế đại diện mà còn ở khả năng và mức độ tham gia của công dân vào đời sống chính trị³. Vì vậy, quyền tham gia chính trị trở thành một tiêu chí quan trọng phản ánh tính thực chất của nền dân chủ.

Hiện nay, chuyển đổi số đã tạo ra những thay đổi sâu sắc đối với phương thức quản trị quốc gia và thực hiện quyền công dân. Sự phát triển của internet, mạng xã hội và các nền tảng số không chỉ mở rộng khả năng tiếp cận thông tin mà còn tạo điều kiện để người dân tham gia trực tiếp hơn vào quá trình hoạch định, thực thi và giám sát chính sách công. Bối cảnh chuyển đổi số hiện nay không chỉ là quá trình xã hội đổi mới về công nghệ mà còn là cơ hội quan trọng để mở rộng dân chủ và phát huy quyền làm chủ của nhân dân.

Ở Việt Nam, quyền tham gia chính trị của công dân được khẳng định trong Hiến pháp năm 2013 với các quyền cơ bản như bầu cử, ứng cử, tham gia quản lý nhà nước

và xã hội, giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước. Quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam nhất quán nhấn mạnh vai trò trung tâm của nhân dân trong xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và phát triển đất nước. Nghị quyết số 52-NQ/TW xác định phát triển Chính phủ điện tử, tiến tới Chính phủ số là giải pháp quan trọng nhằm đổi mới quản trị quốc gia và nâng cao sự tham gia chính trị của người dân⁴. Văn kiện Đại hội XIII nhấn mạnh yêu cầu “phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, quyền làm chủ của nhân dân; tăng cường đồng thuận xã hội”⁵. Điều này cho thấy tham gia chính trị không chỉ là quyền mà còn là điều kiện quan trọng để bảo đảm tính chính danh và hiệu quả của hệ thống chính trị. Đảng xác định chuyển đổi số là một trong những động lực quan trọng của sự phát triển, đồng thời yêu cầu “phát triển chính phủ số, xã hội số, kinh tế số”⁶. Điều này mở ra không gian mới cho sự tham gia chính trị của công dân, đặc biệt thông qua các nền tảng số, nơi họ có thể tiếp cận thông tin, bày tỏ quan điểm và tham gia vào các hoạt động xã hội. Văn kiện Đại hội XIV tiếp tục nhấn mạnh yêu cầu hoàn thiện thể chế để phát huy vai trò của công dân trong môi trường số, đồng thời tăng cường năng lực quản lý nhà nước đối với không gian mạng. Đại hội XIV đặt trọng tâm vào việc “xây dựng công dân số, nâng cao năng lực số cho người dân”⁷. Đảng không chỉ khuyến khích mở rộng sự tham gia mà còn chú trọng đến chất lượng và định hướng tham gia chính trị của người dân trong xã hội số.

Những quan điểm này là cơ sở chính trị quan trọng để tiếp tục hoàn thiện thể

² Marshall, 1950; Verba, Nie & Kim, 1978

³ Dahl, R. A. (1971). *Polyarchy: Participation and opposition*. Yale University Press.

⁴ Bộ Chính trị. (2019). *Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư*. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam.

⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (Tập 1). Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

⁶ Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (Tập 1). Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

⁷ Đảng Cộng sản Việt Nam. (2026). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

chế dân chủ số, mở rộng các kênh tham gia chính trị và nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

3. Tác động của quá trình chuyển đổi số đến quyền tham gia chính trị của công dân ở Việt Nam

3.1. Những tác động tích cực

Thứ nhất, chuyển đổi số góp phần mở rộng khả năng tiếp cận thông tin và tăng cường cơ hội tham gia của người dân vào các hoạt động chính trị. Việc xây dựng và vận hành các cổng thông tin điện tử như Cổng Dịch vụ công quốc gia (dichvucong.gov.vn), Cổng Thông tin điện tử Chính phủ (chinhphu.vn), Cổng Thông tin điện tử Quốc hội (quochoi.vn) đã tạo điều kiện để người dân tiếp cận thông tin chính sách, pháp luật và thực hiện nhiều dịch vụ công trực tuyến. Đồng thời, mạng xã hội và các nền tảng số giúp công dân dễ dàng trao đổi, bày tỏ quan điểm, tham gia phản biện xã hội và giám sát hoạt động của bộ máy nhà nước. Theo quan điểm của Dahl, mức độ tham gia chính trị của công dân là thước đo quan trọng phản ánh tính thực chất của nền dân chủ⁸.

Thứ hai, chuyển đổi số góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của chính quyền và tăng cường sự tương tác giữa nhà nước và người dân. Việc ứng dụng công nghệ số và tự động hóa trong quản lý hành chính giúp rút ngắn thời gian xử lý công việc, giảm chi phí vận hành và nâng cao tính minh bạch, trách nhiệm giải trình của các cơ quan công quyền. Người dân có thể thực hiện nhiều thủ tục hành chính trực tuyến, gửi phản ánh, kiến nghị và theo dõi quá trình xử lý thông qua các nền tảng số như VNeID hoặc các ứng dụng công dân số địa phương. Theo UNDP, quản trị dựa trên sự tham gia của

công dân có tác động tích cực đến hiệu quả và tính bền vững của quản trị quốc gia⁹.

Thứ ba, chuyển đổi số góp phần nâng cao hiệu quả tiếp nhận và giải quyết kiến nghị, phản ánh của người dân. Các hệ thống tiếp nhận đơn thư trực tuyến giúp công dân gửi phản ánh, khiếu nại thuận tiện hơn, đồng thời tạo điều kiện để các cơ quan chức năng theo dõi, quản lý và xử lý thông tin nhanh chóng, minh bạch. Theo Báo cáo kết quả công tác tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo năm 2023 của Tổng Thanh tra Chính phủ Đoàn Hồng Phong trình bày tại Phiên họp thứ 27 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội chiều ngày 11/10/2023, số lượt người đến cơ quan hành chính nhà nước để khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh tăng 37,5% so với năm 2022; tổng số lượt người được tiếp tăng 41,8%, với hơn 294.000 vụ việc, tăng 33,2%. Bên cạnh đó, Tòa án nhân dân các cấp đã tiếp 285 lượt người (314 người) liên quan đến 253 vụ việc, trong đó có 170 vụ việc khiếu nại và 83 vụ việc tố cáo¹⁰. Việc đưa vào vận hành các cổng tiếp nhận đơn thư trực tuyến cho phép người dân nộp đơn thông qua Cổng Dịch vụ công quốc gia hoặc các ứng dụng di động của cơ quan nhà nước, với thủ tục đơn giản, thuận tiện và có thể thực hiện mọi lúc, mọi nơi. Nhờ đó, áp lực quá tải đối với bộ phận tiếp nhận đơn thư được giảm đáng kể. Việc liên thông dữ liệu giữa các cơ quan góp phần rút ngắn thời gian giải quyết, hạn chế tình trạng chồng chéo và nâng cao hiệu quả phục vụ nhân dân. Qua đó, người dân có điều kiện giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước và củng cố niềm tin đối với chính quyền.

Thứ tư, chuyển đổi số góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế số, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia và cải thiện chất lượng cuộc sống của người dân. Việc ứng dụng công nghệ số, dữ liệu lớn và trí tuệ nhân

⁸ Dahl, R. A. (1971). *Polyarchy: Participation and opposition*. Yale University Press.

⁹ United Nations Development Programme. (2022). *Digital transformation and inclusive governance*. UNDP.

¹⁰ Thanh tra Chính phủ. (2023). Báo cáo kết quả công tác tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo năm 2023. Thanh tra Chính phủ - Cổng Thông tin điện tử.

tạo giúp doanh nghiệp tối ưu hóa hoạt động sản xuất, kinh doanh, mở rộng thị trường và thúc đẩy đổi mới sáng tạo. Đồng thời, sự phát triển của các lĩnh vực như thương mại điện tử, công nghệ tài chính và dịch vụ số tạo thêm việc làm và động lực tăng trưởng mới cho nền kinh tế. Theo OECD cho rằng quản trị hiệu quả và đồng thuận xã hội là điều kiện quan trọng bảo đảm phát triển bền vững trong bối cảnh chuyển đổi số¹¹.

Thứ năm, chuyển đổi số cũng đặt ra yêu cầu nâng cao nhận thức và trách nhiệm của công dân trong tham gia đời sống chính trị - xã hội. Việc tiếp cận thông tin nhanh chóng giúp người dân hiểu rõ hơn chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của nhà nước, từ đó nâng cao ý thức, trách nhiệm và tham gia tích cực hơn vào các hoạt động xã hội. Đồng thời, chuyển đổi số góp phần củng cố niềm tin của nhân dân đối với chính quyền thông qua việc nâng cao tính công khai, minh bạch và hiệu quả quản lý nhà nước. Vì vậy, chuyển đổi số không chỉ là xu thế phát triển tất yếu mà còn là động lực quan trọng để phát huy quyền tham gia chính trị của công dân và xây dựng nền quản trị quốc gia hiện đại, dân chủ và hiệu quả.

3.2. Thách thức đặt ra đối với phát huy quyền tham gia chính trị của công dân trong bối cảnh chuyển đổi số

Trước hết, nhận thức và mức độ tham gia của một bộ phận người dân vào các hoạt động chính trị trên môi trường số còn hạn chế. Nhiều người chưa nắm rõ các kênh tham gia trực tuyến, chưa hiểu đầy đủ quyền và trách nhiệm của mình trong đời sống chính trị - xã hội, đồng thời còn tâm lý e ngại hoặc thiếu kỹ năng số khi tiếp cận các nền tảng công nghệ. Vì vậy, mặc dù nhiều hệ thống và nền tảng số đã được đầu tư xây dựng, mức độ tham gia thực tế của người dân vẫn chưa tương xứng với tiềm năng của chuyển đổi số trong mở rộng dân

chủ và tăng cường sự tham gia của công dân vào quản lý nhà nước.

Bên cạnh đó, chuyển đổi số cũng làm gia tăng nguy cơ bất bình đẳng trong tiếp cận và thực hiện quyền tham gia chính trị, đặc biệt đối với các nhóm yếu thế như người có hoàn cảnh kinh tế khó khăn, người cao tuổi, người khuyết tật, người có trình độ học vấn thấp hoặc cư dân ở vùng sâu, vùng xa. Những hạn chế về điều kiện kinh tế, khả năng tiếp cận công nghệ, kỹ năng số và thiếu các cơ chế hỗ trợ phù hợp đã tạo ra khoảng cách số giữa các nhóm xã hội. Điều này đặt ra yêu cầu phải xây dựng các chính sách hỗ trợ toàn diện nhằm bảo đảm không ai bị bỏ lại phía sau trong tiến trình chuyển đổi số quốc gia.

Ngoài ra, cơ sở hạ tầng và hệ thống công nghệ thông tin phục vụ chuyển đổi số vẫn còn nhiều hạn chế. Hạ tầng viễn thông và internet chưa phát triển đồng bộ giữa các vùng miền; chất lượng đường truyền, hệ thống dữ liệu và năng lực bảo đảm an ninh, an toàn mạng ở một số nơi chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn. Khối lượng lớn dữ liệu vẫn tồn tại dưới dạng truyền thống, gây khó khăn cho quá trình số hóa và chia sẻ thông tin. Những hạn chế này ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả triển khai các nền tảng số và khả năng thực hiện quyền tham gia chính trị của người dân trong môi trường số hiện nay. Vì vậy, để phát huy hiệu quả quyền tham gia chính trị của công dân trong bối cảnh chuyển đổi số, cần đồng thời nâng cao nhận thức xã hội, thu hẹp khoảng cách số và tiếp tục hoàn thiện hạ tầng công nghệ phục vụ quản trị quốc gia hiện đại.

3.3. Nguyên nhân của những thách thức đặt ra trong thực tiễn phát huy quyền tham gia chính trị của công dân trong bối cảnh chuyển đổi số

Bên cạnh những cơ hội mở rộng dân chủ và tăng cường sự tham gia của người dân

¹¹ Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). *Governance for sustainable development*. OECD Publishing.

vào quản lý nhà nước, quá trình chuyển đổi số cũng đặt ra nhiều thách thức đối với việc phát huy quyền tham gia chính trị của công dân ở Việt Nam hiện nay. Trước hết, khoảng cách số và sự bất bình đẳng trong tiếp cận công nghệ vẫn còn tồn tại giữa các vùng miền và nhóm dân cư khác nhau. Người cao tuổi, người nghèo, người dân tộc thiểu số hoặc cư dân ở vùng sâu, vùng xa còn gặp nhiều khó khăn trong tiếp cận thiết bị, internet và kỹ năng số, làm hạn chế khả năng tham gia vào các hoạt động chính trị trên môi trường số.

Bên cạnh đó, mức độ tham gia của người dân vào các nền tảng góp ý chính sách và phản biện xã hội trực tuyến còn chưa cao. Một bộ phận người dân vẫn duy trì thói quen tham gia theo phương thức truyền thống, đồng thời chưa thực sự nhận thức đầy đủ vai trò của phản biện và giám sát xã hội trong đời sống chính trị. Theo UNDP, tỷ lệ người dân tham gia đọc và góp ý các dự thảo chính sách, pháp luật còn thấp, đặc biệt trong nhóm lao động phổ thông¹². Những hạn chế về kỹ năng số, kiến thức chính trị - pháp luật và khả năng sử dụng công nghệ tiếp tục là rào cản ảnh hưởng đến hiệu quả thực hiện quyền tham gia chính trị của công dân.

Ngoài ra, nguy cơ mất an toàn thông tin, lộ lọt dữ liệu cá nhân, tin giả và các hành vi tấn công mạng cũng ảnh hưởng đến niềm tin của người dân khi tham gia các hoạt động chính trị trực tuyến. Khi chưa bảo đảm đầy đủ tính an toàn và bảo mật, người dân có xu hướng e ngại trong việc chia sẻ thông tin hoặc tham gia góp ý trên các nền tảng số. Bên cạnh đó, chất lượng tương tác giữa cơ quan nhà nước và công dân ở một số nơi còn chưa đồng đều; một số nền tảng kỹ thuật vận hành chưa ổn định, quy trình tiếp nhận và phản hồi kiến nghị còn chậm, làm giảm hiệu quả của các cơ chế tham gia trực tuyến.

Những hạn chế trên xuất phát từ cả nguyên nhân khách quan và chủ quan. Về khách quan, hạ tầng công nghệ, điều kiện kinh tế - xã hội và cơ chế pháp lý ở một số địa phương chưa đáp ứng yêu cầu phát triển đồng bộ của chuyển đổi số. Về chủ quan, một bộ phận cán bộ, công chức còn hạn chế trong kỹ năng quản lý và tương tác trên môi trường số, trong khi nhận thức, kỹ năng và ý thức tham gia chính trị của một bộ phận người dân chưa cao. Điều này đặt ra yêu cầu cần tiếp tục hoàn thiện thể chế, nâng cao năng lực số và bảo đảm môi trường số an toàn, minh bạch nhằm phát huy hiệu quả quyền tham gia chính trị của công dân trong giai đoạn hiện nay.

4. Một số giải pháp phát huy quyền tham gia chính trị của công dân trong bối cảnh chuyển đổi số

Một là, tiếp tục nâng cao nhận thức của người dân về việc thực thi quyền tham gia chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số

Nhà nước cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức thông qua các phương tiện truyền thông đại chúng, mạng xã hội và các chương trình đào tạo nhằm giúp người dân hiểu rõ quyền, trách nhiệm và các hình thức tham gia chính trị trên môi trường số. Đồng thời, cần xây dựng môi trường cởi mở, khuyến khích người dân tham gia góp ý, phản biện chính sách và giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước theo đúng quy định pháp luật. Bên cạnh đó, cần tăng cường giáo dục văn hóa ứng xử trên không gian mạng, xử lý nghiêm các hành vi lan truyền thông tin sai sự thật, tin giả hoặc nội dung gây ảnh hưởng tiêu cực đến xã hội. Việc thúc đẩy người dân tham gia các hoạt động kinh tế số, dịch vụ số cũng góp phần hình thành thói quen ứng dụng công nghệ và nâng cao khả năng tham gia đời sống chính trị - xã hội trong môi trường số.

¹² United Nations Development Programme. (2022). *Digital transformation and inclusive governance*. UNDP.

Hai là, tăng cường giải pháp bảo đảm quyền tham gia chính trị cho nhóm người yếu thế

Nhà nước cần hoàn thiện các cơ chế hỗ trợ về tài chính, hạ tầng công nghệ và kỹ năng số cho các nhóm này nhằm thu hẹp khoảng cách số và bảo đảm công bằng trong tiếp cận các nền tảng số. Đồng thời, cần phát huy vai trò của các tổ công nghệ số cộng đồng, các tổ chức chính trị - xã hội, doanh nghiệp và lực lượng tình nguyện trong việc hỗ trợ người dân tiếp cận và sử dụng công nghệ số. Quá trình chuyển đổi số cần được triển khai theo hướng bao trùm, lấy người dân làm trung tâm và bảo đảm nguyên tắc “không để ai bị bỏ lại phía sau”.

Ba là, nâng cao năng lực phòng, chống tấn công mạng và bảo vệ dữ liệu cá nhân

Một giải pháp quan trọng khác là tăng cường bảo vệ dữ liệu cá nhân và bảo đảm an ninh mạng nhằm tạo niềm tin cho người dân khi tham gia các hoạt động chính trị trực tuyến. Mặc dù Việt Nam đã ban hành nhiều văn bản pháp luật như Luật An ninh mạng, Luật Giao dịch điện tử và Nghị định số 13/2023/NĐ-CP về bảo vệ dữ liệu cá nhân, hệ thống pháp luật hiện hành vẫn cần tiếp tục hoàn thiện theo hướng đồng bộ và chặt chẽ hơn. Trong bối cảnh dữ liệu cá nhân ngày càng được khai thác rộng rãi, việc xây dựng Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân là yêu cầu cần thiết nhằm bảo đảm quyền riêng tư, nâng cao trách nhiệm của các tổ chức quản lý dữ liệu và hạn chế các nguy cơ tấn công mạng, lộ lọt thông tin.

Bốn là, tăng cường đầu tư cơ sở hạ tầng và hệ thống công nghệ thông tin phục vụ nhân dân tham gia vào các hoạt động chính trị - xã hội

Nhà nước cần mở rộng hạ tầng viễn thông, phát triển mạng internet tốc độ cao, mạng 5G và các nền tảng điện toán đám mây nhằm bảo đảm khả năng tiếp cận dịch vụ số cho người dân ở mọi khu vực. Đồng thời, cần xây dựng hệ thống cổng thông tin

điện tử và dịch vụ công trực tuyến đồng bộ, thân thiện và dễ sử dụng, tạo điều kiện để người dân thực hiện thủ tục hành chính, phản ánh kiến nghị và giám sát hoạt động của cơ quan công quyền một cách thuận lợi, minh bạch.

Năm là, phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức trong hỗ trợ nhân dân thực thi quyền tham gia chính trị trên môi trường số

Trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia diễn ra mạnh mẽ, đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc hỗ trợ Nhân dân phát huy quyền lực chính trị. Cần quy định rõ trách nhiệm của cơ quan và cán bộ trong việc tiếp nhận, phản hồi và xử lý ý kiến của người dân thông qua các nền tảng trực tuyến. Đồng thời, cần tăng cường đào tạo kỹ năng số, kỹ năng tương tác và xử lý thông tin cho đội ngũ cán bộ, công chức nhằm nâng cao chất lượng phục vụ Nhân dân. Việc ứng dụng hiệu quả công nghệ số trong hoạt động quản lý nhà nước không chỉ góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản trị mà còn tạo điều kiện để người dân tham gia ngày càng thực chất hơn vào đời sống chính trị - xã hội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

Kết luận

Quyền tham gia chính trị của công dân là một trong những giá trị cốt lõi của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa Việt Nam và được Đảng xác định là động lực quan trọng của phát triển quốc gia. Trong bối cảnh chuyển đổi số sâu rộng hiện nay, quan điểm đó càng thể hiện rõ thông qua yêu cầu hiện đại hóa quản trị quốc gia, xây dựng công dân số và thúc đẩy dân chủ số. Đường lối của Đảng đã tạo tiền đề quan trọng để mở rộng quyền tham gia chính trị của công dân trên môi trường số, thể hiện qua: tăng cường tiếp cận thông tin; đa dạng hóa kênh góp ý chính sách; mở rộng nền tảng giám sát xã hội; và nâng cao trách nhiệm giải trình của cơ quan nhà nước. Sự phát triển

của Chính phủ số và các dịch vụ công trực tuyến đã góp phần đưa quyền lực lại gần nhân dân hơn, đúng với tinh thần “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” mà Đảng nhiều lần nhấn mạnh.

Tuy nhiên, thực tiễn cũng chỉ ra nhiều hạn chế, như khoảng cách số, sự bất bình đẳng trong năng lực tiếp cận công nghệ, kỹ năng số của người dân còn hạn chế, nguy cơ mất an ninh mạng, và mức độ tương tác Nhà nước - công dân chưa đồng đều. Những thách thức này đặt ra yêu cầu phải hoàn thiện đồng bộ thể chế dân chủ số, bảo đảm quyền riêng tư dữ liệu cá nhân và phát triển các cơ chế tham vấn, phản biện chính sách trực tuyến hiệu quả hơn.

Do đó, để tiếp tục phát huy quyền tham gia chính trị của công dân trong thời kỳ chuyển đổi số, bài tiểu luận đề xuất nhóm giải pháp trọng tâm gồm: hoàn thiện thể chế và pháp luật về dân chủ số; mở rộng hạ tầng số toàn diện; nâng cao năng lực số và tri thức pháp lý cho người dân; tăng cường minh bạch và dữ liệu mở; cải thiện chất lượng và tốc độ phản hồi của cơ quan nhà nước; đồng thời củng cố niềm tin số thông qua bảo đảm an ninh mạng. Những giải pháp này phù hợp với định hướng “xây dựng nền quản trị quốc gia hiện đại, hiệu lực, hiệu quả” mà Đảng đề ra.

Phát huy quyền tham gia chính trị của công dân trong thời kỳ chuyển đổi số vừa là yêu cầu tất yếu của sự phát triển, vừa là quá trình hiện thực hóa bản chất nhà nước của dân, do dân và vì dân. Thực hiện tốt nhiệm vụ này không chỉ giúp tăng cường dân chủ trong đời sống xã hội mà còn góp phần xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam vững mạnh, hiện đại và kiến tạo phát triển trong giai đoạn mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Chính trị (2019), Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 về một số chủ

trương, chính sách chủ động tham gia Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

2. Bộ Thông tin và Truyền thông (2023), Báo cáo chuyển đổi số quốc gia năm 2023.

3. Bộ Thông tin và Truyền thông (2023), Báo cáo chuyển đổi số quốc gia 2022-2023.

4. Chương trình Phát triển Liên hợp quốc (2022), Báo cáo Chỉ số Hiệu quả Quản trị và Hành chính công cấp tỉnh ở Việt Nam (PAPI).

5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

6. Nguyễn Hữu Hải (2020), Chính phủ điện tử và quản trị quốc gia hiện đại. Tạp chí Quản lý Nhà nước, 28(1).

7. Nguyễn Sỹ Dũng, (2019). Dân chủ và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền ở Việt Nam. Tạp chí Cộng sản, (937).

8. OECD, (2020). Digital government review: Towards a digitally-enabled state. OECD Publishing.

9. Phạm Văn Đức (2021), Dân chủ số: Xu thế và vấn đề đặt ra đối với Việt Nam. Tạp chí Triết học, 39(10).

10. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. (2013). Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

11. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. (2023). Luật An ninh mạng và các văn bản hướng dẫn thi hành. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

12. Trần Ngọc Lan (2022), Tham gia chính trị của công dân trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp 4.0. Tạp chí Khoa học Chính trị, 8(2).

13. UNESCO (2019), Human rights in the digital age.

14. United Nations (2022), E-Government survey 2022: The future of digital government.

15. Võ Trí Thành, & cộng sự, (2021). Chuyển đổi số tại Việt Nam: Thực trạng và giải pháp. Nxb. Kinh tế Quốc dân.